

الگوهای ارتباطی و آزمون‌های روانشناختی

تألیف:

لیلا توانگر

دکتر فریبا یزدخواستی

سرشناسه	:	توانگر، لیلا، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	:	الگوهای ارتباطی و آزمون‌های روانشناختی / لیلا توانگر، فریبا یزدخواستی
مشخصات نشر	:	تهران: سخنوران، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۱۵۲ ص
شابک	:	۷-۴-۲۱-۶۹۷۵-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	روانشناسی -- آزمون‌ها -- کودکان -- نوجوانان -- ارتباط با دیگران
شناسه فرود	:	یزدخواستی، فریبا، ۱۳۴۷-
ردیف پتی کتبه	:	۱۳۹۲/ت۶۶BF
رده بندی دیویی	:	۱۵/۲۸۷
شماره کتبخانی ملی	:	۳۱۳۳۲۰۷

کارگر شمالی، بعد از ادوود برون، شماره ۱۴۰۷، طبقه اول

تلفن: ۶۶۴۷۶۳۰۶ - ۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳

Sokhanvaran_pub@yahoo. Com

الگوهای ارتباطی و آزمون‌های روانشناختی

ناشر: سخنوران	✱	نویسندگان: لیلا توانگر، فریبا یزدخواستی
حروفچینی و صفحه‌آرایی: سخنوران	✱	
لیتوگرافی، چاپ، صحافی: فرسیما	✱	چاپ اول: ۱۳۹۲
تلفن مرکز پخش: ۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳	✱	شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
۹۷۸-۶۰۰-۶۹۷۵-۲۱-۴	✱	طراح جلد: مهدی محمودی
	✱	قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

۵.....	پیشگفتار
۷.....	مقدمه
۱۳.....	مزاج
۱۸.....	پرسشنامه مزاج کودکان ۱ تا ۲ سال
۱۹.....	پرسشنامه مزاج کودکان ۱ تا ۲ سال
۳۱.....	پرسشنامه مزاج کودکان ۴ تا ۱۱ ماهه
۴۵.....	پرسشنامه مزاج کودک ۴-۱ ماهه
۵۵.....	پرسشنامه ارزیابی معلم از رفتار دانش آموز
۵۹.....	پرسشنامه طرد پذیرش/کنترل معلم: نسخه کودک
۶۳.....	پرسشنامه طرد پذیرش/کنترل معلم: نسخه کودک
۶۷.....	پرسشنامه طرد، پذیرش / کنترل زوجین صمیمی
۷۶.....	پرسشنامه دلبستگی زوجین صمیمی
۷۸.....	پرسشنامه دلبستگی زوجین صمیمی
۸۰.....	پرسشنامه تنبیه بدنی: فرم های بزرگسال، والدین و جوانان
۸۵.....	پرسشنامه تنبیه بدنی بزرگسالان: فرم مادر
۸۹.....	پرسشنامه تنبیه بدنی فرم والدین
۹۴.....	پرسشنامه تنبیه بدنی جوانان

- مشاهدات رفتاری..... ۱۰۳
- مشاهده رفتاری (طرد پذیرش والدین)..... ۱۰۶
- پرسشنامه مشاهده رفتاری (بررسی ویژگیهای شخصیتی کودک)..... ۱۱۰
- مشاهدات رفتاری در موقعیتهای آزمایشگاهی..... ۱۱۶
- پرسشنامه درجه بندی شخصیت کودک برای به کار بردن در موقعیتهای آزمایشگاهی..... ۱۲۴
- مهارت های اجتماعی..... ۱۲۸
- پرسشنامه مهارت اجتماعی کودک فرم والد..... ۱۲۹
- پرسشنامه مهارت های اجتماعی نوجوانان..... ۱۴۴
- پرسشنامه مهارت های اجتماعی نوجوانان..... ۱۴۶
- منابع و مأخذ..... ۱۴۹

پیشگفتار

آزمون‌ها به معنای امروزی کلمه با ریشه روان‌شناسی تجربی درهم آمیخته است، در واقع اولین قدم‌هایی که برای اندازه‌گیری پدیده‌های روانی برداشته شده در آزمایشگاه‌ها بوده است. می‌توان گفت که ریشه این اقدامات و تلاش‌های روان‌سنجی به قرن نوزده می‌رسند. آزمایشگاه روان‌شناسی تجربی توسط ویلهم وونت تأسیس شد. می‌توان ادعا کرد که آزمون‌های روانی در همین آزمایشگاه متولد گردید. فکر اندازه‌گیری صحیح پدیده‌ها، ایجاد فنون مناسب برای تحلیل عکس‌العمل‌ها، تهیه هنجارها، توسل به ریاضیات جهت تفسیر نتایج، همه اولین گام تهیه آزمون‌ها را تشکیل می‌دادند.

در چند دهه گذشته، استفاده از آزمون‌های روان‌سنجی به منظور بررسی و سنجش وجوه مختلف در حال افزایش بوده است. هدف از اجرای آزمون‌های روان‌سنجی، توصیف دقیق توانمندی‌ها، ویژگی‌ها و همچنین یک‌سری از مشکلات و نقایصی می‌باشد که با روش‌های دیگر قابل ارزیابی نیستند. در واقع هدف اصلی، دستیابی به تصویر جامعی از فرد می‌باشد که هم نقاط قوت و هم نقاط ضعف فردی را در بر می‌گیرند. سپس به منظور افزایش نقاط قوت و کاهش نقاط ضعف، در مرحله بعد لازم است تا با توجه به نتایج آزمون‌ها، راهکارها و دستورالعمل‌هایی برای فرد ارائه گردند.

نیاز به آزمون‌های روان‌شناسی در تصمیم‌گیری، انتخاب و بکارگیری مراحل‌های مناسب در زندگی بر کسی پوشیده نیست. در زمان‌های که به دنبال شناخت عوامل موثر بر فرد یا شناسایی مشکل هستیم مسلماً چنین آزمون‌هایی کمک شایان توجهی در اقدامات درست و مناسب خواهد داشت. شناخت ویژگی‌های کودکان، نوجوانان و جوانان و تفاوت آنان در سنین مختلف رشد و دوره‌های مختلف تحصیلی، مهم‌ترین وظیفه و نقشی است که از

روانشناسان، صاحب نظران تعلیم و تربیت و در موارد زیادی از خانواده‌ها انتظار دارند؛ از این‌رو ضرورت دارد روان‌شناسان و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت از طریق به کار بردن روش‌ها و فنون و ابزار مختلف برای شناخت ویژگی‌های جسمی، عاطفی، روانی، اخلاقی و اجتماعی هر یک از کودکان و نوجوانان و جوانان آشنایی کامل پیدا کنند. با همین رویکرد بخشی از این کتاب به بررسی و معرفی آزمون‌های مختلف در زمینه کودکان و نوجوانان پرداخته است.

این کتاب نه تنها شامل آزمون‌هایی برای بررسی مزاج، ارزیابی معلم از رفتار دانش آموز، طرد پذیرش/کنترل معلم، طرد پذیرش/کنترل زوجین صمیمی، دلبستگی زوجین صمیمی می باشد بلکه شامل آزمون‌هایی برای ارزیابی سبک‌های تعاملی و ارتباطی و مهارت‌های اجتماعی همراه با اطلاعات روایی و پیاپی آنها می باشد.

با توجه به تقاضای مکرر و روزمره دانشجویان روانشناسی و مشاوره به آزمون‌ها، پرسشنامه‌ها و مقیاس‌های روان‌شناختی بر آن شدیم تا مجموعه ای از آزمون‌های جمع‌آوری شده و ترجمه شده را به صورت کتابی تدوین کنیم تا قابلیت دسترسی به آنها برای همه علاقمندان فراهم باشد. امید است این اقدام بتواند کاربرد آزمون‌ها در پژوهش‌های مختلف را تسهیل کند.

مقاله

آزمون روان شناختی

تعریف: با توجه به تعداد و تنوع آزمون‌های روانی ابداع شده از آغاز قرن بیستم تا کنون ارائه تعریفی که بتواند به طور جامع و مابیع همه آنها را اعم از آزمون‌های استعداد، شخصیت، یادگیری و... دربر گیرد کاری دشوار مینماید. تعاریف ارائه شده در کتابچه‌های راهنمای آزمون‌ها یا متون کلاسیک روان سنجی اغلب وجهی از سنجش روانی را ملاک نظر قرار داده‌اند و یا اینکه با رویکرد یک آزمون ویژه، به تعریف آزمون به طور کلی پرداخته‌اند. به طور مثال برخی در تعریف آزمون به سنجش استعدادها و برخی دیگر به ارزشیابی صفات شخصیت توجه کرده‌اند. از بین تعاریف موجود آنهایی که سنجش رفتار را اساس تعریف خود قرار داده‌اند، قانع کننده‌تر و تصمیم یافته‌تر جلوه می‌نمایند. *آناستازی* در آمریکا و پیشو در اروپا «از زمره این افرادند. *آناستازی* در کتاب «*روان آزمایی*» می‌نویسد، «آزمون روانی وسیله‌ای است عینی و هنجار شده (که) برای اندازه‌گیری نمونه‌ای از رفتار به کار برده می‌شود». پیشو نیز تعریفی کم و بیش مشابه دارد. او در کتاب «*آزمون‌های روانی*» می‌نویسد، آزمون عبارت است از «یک موقعیت آزمایشی هنجار شده که به عنوان محرک برای دریافت یک رفتار مشخص مورد استفاده قرار می‌گیرد». در این تعاریف با اینکه یکی آن را وسیله و دیگری آن را موقعیت در نظر گرفته‌اند سه ویژگی مهم به شرح زیر دیده می‌شود:

- نخست این که آزمون پدیده ایست عینی که آن را برای اندازه‌گیری توانایی افراد به کار می‌برند. منظور از عینیت آزمون مشخص بودن دقیق محتوای سئوالات، حوزه‌های سنجش، شیوه اجرا و نمره گذاری است. در هر آزمون زمان اجرا، دستور العمل‌های شفاهی، مثال‌ها

برای پاسخ به سؤالات به خوبی مشخص می‌شوند تا نظر شخصی اجراکنندگان در آنها دخالت نداشته باشد.

- دوم این که مقصود از هنجار شده آن است که آزمون قبلاً درباره گروه نمونه‌ای از افراد مورد نظر اجرا شده و نتایج آن به صورت تابلوهای عددی ارائه شود. این تابلوها مبنای قضاوت نمرات خام افرادی قرار می‌گیرند که در آینده می‌بایست به آزمون مورد نظر پاسخ دهند در هنجاریابی آزمون‌ها اعمال دیگری از جمله بررسی روائی و اعتبار آزمون انجام می‌شود و ضریب دشواری و تشخیص سؤالات آنها تعیین می‌گردد. این اعمال که به کمک آزمون‌ها و محاسبات آماری انجام می‌شوند امکان مقایسه آزمون‌ها را با یکدیگر فراهم می‌سازند.

- سوم این که آزمون‌های روائی به اندازه‌گیری "نمونه‌ای از رفتار" آزمودنی‌ها می‌پردازند. نمونه‌های رفتاری می‌بایست معرف کل رفتار باشند تا معتبر شناخته شوند. در اینجا کار روانسنج همان طوری که اندازه‌گیری می‌رسد به کار متخصص شیمی که خون بیمار یا آب آشامیدنی محل را نمونه‌برداری می‌کند شبیه می‌گردد. با این وصف تفاوت‌هایی بین نمونه‌برداری رفتاری و نمونه‌برداری شیمیایی می‌توان یافت که باید به آن‌ها توجه نمود. در نمونه‌برداری شیمیایی هر واحد نمونه عینا داری همان ویژگی‌هایی است که در کل نمونه یافت می‌شوند. در نمونه‌برداری‌های رفتاری این کار شدنی نیست زیرا پدیده‌های روانی از پیچیدگی بیشتری برخوردارند و از موقعیتی به موقعیت دیگر تغییرات اساسی پیدا می‌کنند. از طرف دیگر نمونه‌های رفتاری نمی‌بایست عینا همان‌هایی باشند که افراد در زندگی روزمره خود به انجام آنها عادت دارند. این گونه رفتارها امرخته شده‌اند و لذا فاقد توان سنجش ویژگی‌ها بالقوه آزمودنی‌ها خواهند بود. بنابراین سؤالات آزمون‌ها از طرفی ضروری است که معرف تمام حوزه‌های رفتاری باشند که آزمون قصد سنجش آنها را دارد و از طرفی دیگر نمی‌بایست عینا همان رفتارهای متعارف با همان وجوه ظاهری انتخاب گردند. به این ترتیب ابداع سؤالات بکر در آزمون‌های روانی اهمیت پیدا می‌کند و هر چه این سؤالات بیشتر باشند آزمون از قدرت تشخیص و پیش‌بینی بیشتری برخوردار خواهد بود.